

Kaders of details: de Tweede Kamer buigt zich over het wetsvoorstel Wet toekomst pensioenen

De Wet Toekomst Pensioenen (WTP) werd op woensdag 2 november in de Tweede kamer besproken. Verschillende onderwerpen waar de CMHF al langer aandacht voor vraagt kwamen aan de orde.

De WTP is een nadere uitwerking van het pensioenakkoord uit juni 2019. Dat akkoord bevat de doelen waaraan het nieuwe stelsel zou moeten voldoen. Om de doelen te kunnen behalen is er een stelselwijziging en daardoor ook een wetswijziging nodig. De WTP is al een aantal keer besproken met de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de vaste commissie voor Financiën. In september en oktober gingen de Kamerleden met minister Schouten in gesprek, waarna er nota's van wijzigingen volgden. Voor de liefhebbers, alles was live te volgen en is ook terug te kijken, maar bereid je voor op een lange zit! Zoals de voorzitter al zei: "Ik dank de kijkers thuis, die natuurlijk een uur of 50 lang onafgebroken dit wetgevingsoverleg hebben gevolgd."

Risico's

Met vierkante oogjes hebben wij samen met de VCP dit traject gevolgd. We blijven de risico's die wij zien in de WTP onder de aandacht brengen. Het is nadrukkelijk niet in onze handen, maar in die van de Tweede Kamer. We zien daar een tweedeling. Een deel van de Kamerleden focust op de grote kaders en wil het daarbinnen aan de pensioenfondsen en verzekeraars laten. Het andere deel vraagt om nadere uitwerking en wil de gevolgen voor de deelnemers nu al in kaart hebben. Die verdeling loopt grotendeels langs de lijn van regeringspartijen versus oppositie.

Stelselherziening

Een deel van de partijen is en blijft voorstander van deze stelselherziening, zoals D66, CDA, CU en VVD. Een deel is gewoon tegen, zoals de SP en de PVV. Daar tussenin zitten partijen die al dan niet welwillend naar argumenten luisteren, maar die nog geen echte keuze laten blijken, al worden de posities wel steeds duidelijker. Naast de steun van de regeringspartijen is ook de steun van een deel van de oppositie nodig. De zetelverdeling in de Eerste Kamer ligt namelijk anders dan in de Tweede Kamer en daar moet ook ingestemd worden met het wetsvoorstel voordat de wet van kracht kan worden.

Commissie Parameters

Een deel van de oppositie verzette zich fel tegen de plenaire behandeling van de wet, onder andere met het argument dat de Commissie Parameters nog niet klaar is met haar werk en er dus geen scenario's voor groepen deelnemers doorgerekend kunnen worden.

Die Commissie had al met getallen moeten komen, maar heeft om uitstel gevraagd en zal naar verwachting eind november met de gevraagde informatie komen. Een motie om de wet daarom nog niet in behandeling te nemen haalde het niet.

Eigen pensioenpotje

Het huidige vermogen van iedereen die pensioen opbouwt of ontvangt, zit nu in één grote (pensioenfonds)pot. In het nieuwe stelsel heeft iedereen een eigen pensioenpotje en het geld moet dan verdeeld worden over die persoonlijke potjes. Hoeveel iedereen krijgt, hangt onder andere af van de scenario's die nu dus nog niet bekend zijn. Daar komt bij dat de overgang ook een momentopname wordt. De rentestand op dat moment zal het bedrag beïnvloeden dat iedereen krijgt.

Nabestaandenpensioen

De CMHF maakt zich al langere tijd grote zorgen over het nieuwe nabestaandenpensioen. We hebben onze zorgen toegelicht aan diverse Kamerleden en we merken dat die zorgen serieus genomen worden. Waar zitten onze pijnpunten? In het nieuwe stelsel zal er een scherpe knip komen tussen het nabestaandenpensioen vóór en na pensionering. Met name het deel voor pensionering zal veranderen, omdat het vanaf dan op risicobasis, als een soort verzekering dus, zal gaan plaats vinden. Het idee is dat dit maximaal 50% van het salaris zal bedragen. Dat klinkt goed, maar als we inzoomen op de details wordt duidelijk dat het hier gaat om maximaal 50%. Het kan dus ook 10% zijn!

Een ander punt betreft personen die nog geen pensioen ontvangen, maar vlak voor hun pensionering niet meer werkzaam zijn. Zij zijn dan niet verzekerd en hun nabestaande krijgt dus helemaal niets. Om het nog scherper neer te zetten: als een persoon niet meer werkt en zijn pensioen drie maanden later laat ingaan, maar komt te overlijden de dag voor zijn pensioen ingaat, dan krijgt de nabestaande niets. Overlijdt bewuste persoon de dag nadat zijn pensioen is ingegaan, dan ontvangt de nabestaande gewoon 70% van het opgebouwde ouderdompensioen!

Ook hier zien we verschillende opvattingen tijdens het plenaire debat. Pieter Omtzigt maakte het probleem duidelijk en vroeg hier nadrukkelijk aandacht voor. Hij bepleitte stevig om het al opgebouwde Ouderdompensioen wel in te kunnen zetten voor nabestaanden. Iets waar bijvoorbeeld Don Ceder (ChristenUnie) niets in ziet, omdat hij ervan uitgaat dat dat meer gaat kosten. Dit laatste is overigens niet correct, zoals het [alternatieve VCP-voorstel](#) laat zien.

Vrouwen

De positie van vrouwen in het nieuwe stelsel, een ander punt waar de CMHF al eerder op wees, kwam tijdens de plenaire behandeling ook aan de orde. Er is, zoals wij al eerder beschreven, sprake van een [pensioenkloof](#). Doordat in het nieuwe stelsel de beginjaren zwaar mee tellen voor het eindresultaat, zal een verminderde opbouw in die jaren de kloof dus eerder vergroten dan verkleinen. Tijdens een debat met Marijke van Beukering (D66) haalde Bart Kent (SP) het College voor de Rechten van de Mens aan. “Ik heb een oproep gedaan aan D66: als je overal vertelt dat je vrouwenrechten belangrijk vindt en dat je tegen leeftijdsdiscriminatie bent, luister dan naar het College voor de Rechten van de Mens” aldus Kent.

Ook Pieter Omtzigt ging in op de positie van vrouwen. Bart Smals (VVD) wees erop dat vrouwen nu eigenlijk ook niet profiteren van het huidige stelsel: “Vrouwen beginnen later aan het werkzame leven, maar stoppen ook eerder dan op pensioengerechtigde leeftijd. Dat betekent dat vrouwen enerzijds een nadeel hebben van het afschaffen van de doorsneesystematiek, omdat ze pas later pensioen gaan opbouwen, maar anderzijds een voordeel hebben van het afschaffen van de doorsneesystematiek, omdat ze gemiddeld eerder stoppen dan op de pensioenleeftijd.”

Compensatie

Het afschaffen van de doorsneesystematiek en de daarbij gevraagde compensatie bleek ook tot verschillende opvattingen te leiden. De CMHF vindt dat er adequate compensatie moet komen voor een nadeel dat ontstaat door deze stelselwijziging. Al tijdens de diverse commissiebehandelingen zagen we dit wegdrijven in de richting van “Er moet over gesproken worden” en “Het moet meegenomen worden”, etc. Eén van de doelen van het pensioenakkoord was adequate compensatie en de CMHF rekent erop dat alle partijen ook dat doel in het oog blijven houden.

Helaas hebben niet alle Kamerleden de problematiek even goed in hun vizier. Zo dacht Hilde Palland (CDA) dat de doorsneesystematiek niet zou worden afgeschaft wanneer een fonds besluit niet in te varen. Haar oplossing om bij lage dekkingsgraden niet in te varen zal door haar fractie dus nog een keer opnieuw bekeken moeten worden.

Brandbrief prominenten

Vlak voor het debat verscheen een brandbrief van veertig prominenten waarin zij betogen om onder de huidige economische omstandigheden af te zien van het doorvoeren van de Wet Toekomst Pensioenen in de voorgestelde vorm. De CMHF meent dat de geuite zorgen serieus genomen moeten worden. Zij wijzen namelijk ook op uitvoeringsproblemen, iets waar de CMHF zich al heel lang zorgen om maakt, in combinatie met datakwaliteit.

Het kamerlid Omtzigt sloot zijn betoog af met de woorden: “Bezint eer ge begint en zorg ervoor dat u volledige informatie heeft, als u deze stelselwijziging alsnog wil doorzetten. Dat zijn wij verplicht aan de huidige generaties gepensioneerden, aan de huidige werkenden en aan de jongeren van dit land. Want wat onze vaders en voorvaders bij elkaar gebracht hebben, daar dienen wij zuiniger mee om te gaan dan wij op dit moment aan het doen zijn.” Hij verwoordde precies hoe de CMHF hier in staat. De doelen van het pensioenakkoord onderschrijven we, maar we hebben steeds gezegd dat wij niet achter deze stelselwijziging kunnen gaan staan zo lang niet alles doorgerekend kan worden. Wat ons betreft zit de 'devil in the details'.